

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

SEMEL IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 4,80; ubique extra Italiam Lib. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; M. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in commentarii operculo
Lib. 0.10 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud GEBETHNER ET WOLF Apud "KRONIKA RODZINNA,"

VARSAVIAE POLONORUM VARSAVIAE POLONORUM
Rakowskie Przedmieście, 15. Krakowskie Przedmieście, 6.

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

LONDON W.
28, Orchard Street.

IN GERMANIA

Apud FRIDERICUM PUSTET
S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.

RATISBONAE in BAVARIA.

IN CANADA

Apud LIBRAIRIE GRANGER FRÈRES

MONTREAL
1999, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

Quid de lingua *Esperanto* censeamus?

Vox Urbis palaestra. - Fragmenta Ciceroniana: Cicero qua fuerit animi inconstantia.

Varia latinitas. - Paroemiae sive adagia: Sero sapiunt Phryges.

Duo Magi (Sancti Marcianus et Lucianus). - Carmen FRANCISCI SOFIA-ALESSIO Molochini in certamine poetico Hoeufftiano anno MDCCC VII magna laude ornatum.

De S. Ioannis Baptistae cineribus.

Ex Batavia. - De certamine poetico Hoeufftiano in annum MDCCC VIII indicto.

De nigritarum religione in Americis.

Ex SS. Congregationibus Romanis sententiae novissimae selectae.

Acta Pontificia. - Litterae Apostolicae ad Archiepiscopum et Episcopos Boliviae, quibus Pontifex de hostilibus Gubernii Boliviani in Religionem ausibus conqueritur.

Diarium Vaticanum. - Coram SSmo admissiones. - Pontificiae electiones.

Annales: - Pax in inferiore America composita. - Foedus inter Iaponiam et Galliam. - Triplex Europaeum foedus confirmatum. - Regalia itinera. - Mauritanorum seditiones. - Regni haeres in Hispania natus.

Publici per Orbem coetus legibus ferendis.

Per Orbem.

Aenigmata.

In tertia operculi pagina:

ZENO - Tragoedia IOSEPHI SIMONIS Angli. (Passim retractavit hodiernisque scenis aptavit I. F.).

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

MDCCC VII

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS
Comm. VOX URBIS in an. MDCCCCVII.

Pretium annuae subnotationis est in Italia Libell. 4,80; ubique extra Italiam Libell. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; March. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25. *recto tramite* mittendum ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM
COMMENTARII "VOX URBIS", POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM
ROMAM, via Alessandrina, 87.

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA:

Ex subnotatoribus quisque KALENDARIO a *Vox Urbis*
expresse edito fruetur.

Qui socios novos comparaverit duos pretiumque eorum
subnotationis mi-
serit, subnotationem gratis omnino sibi habebit.

Qui triginta socios novos comparaverit ante Iulium
mensem – bi-
bliopolis exceptis – dimidiatum pretium itineris habebit a quovis Europae
loco ubi vivat Romam usque, atque inde in domum suam, secunda, prouti
vocant, ferriveharum classi usus.

Qui sexaginta socios novos comparaverit uti supra,
eodem iti-
nere gratis omnino fruetur.

Kalendis Ianuariis MDCCCCVII "cumulativa", subnotatio instituta est
inter comm. *Vox Urbis* et Romanum diarium *Corriere d'Italia*.
Ven. in Italia lib. 18; apud exteras gentes lib. 34,50.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 4,80 — Ubique extra Italiam:
Lib. 6,25, Doll. 1,25, Sch. 5, M. 5, Rubl. 3, Coron. 6,25

SEMEL IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR.

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

Quid de lingua *Esperanto* censeamus?

QUIS non animadvertat inter varia hominum studia, quae recentioribus temporibus aut nata sunt, aut etiam nascuntur, plurima imprimis ad associandas et conciliandas gentes populosque suscipi? Num omnia, quae hoc consilio fieri videntur, huic nobili desiderio satisfacere queant, sub indice lis est, si quidem iam aperte dicere nolumus multa, quas res levare et corrigere velint, iis plus nocere quam opem ferre posse; in quibus forsitan interdum non tam res ipsa, quam ratio atque forma, quas sequuntur, periculum minentur, ut tumultuosa illa conventa, socialia quae dicuntur, si quidem religionem, fidem, leges divinas violant, quibus contemptis nullas quoque leges humanas observari posse, quis, si naturam humanam diligentius cognitam habeat, non assentiatur?

At sunt etiam, quae sine controversia nil nisi utilitatem, securitatem, pacem hominum inter homines, gentium inter gentes, spectent rectaque via et ratione assequi conentur, in quibus inprimis consortium illud internationale, quod Hagae sedem habere solet et legum inter singulos populos aequandarum et formandarum munere fungitur, numerandum putamus.

Quibus conatibus addendum est studium recens aliud, de quo, quum res et munus et conditionem nostram attingat, in animo habemus paulo copiosius atque diligentius disceptare. Constat enim et exstitisse paulo ante et nunc esse viros, qui vinculum quoddam invenire conantur, quo diversi sermonis gentes et populi acrius inter se coniungantur; quod vinculum communi sermone aliquo et lingua connecti posse autumant. Qua in re, quis homo bonus non maximo gaudio afficiatur, si non in vanum laboretur? Sed multa, credo, obstant, quominus id perficiatur. Primum enim omnium fieri potest, ut universi homines uno eodemque sermone utantur? Iam enim in singulis nationibus, quae unam efficiunt gentem eademque lingua inter diversos populos distinguuntur, nusquam solido, sine vario idiomate aut, ut ita dicam, solaecismo passim elaborato, incolae inter se loquuntur, ut lingua germanica in alia provincia suum *Hochdeutsch*, alia *Plattddeutsch* habet, in Gallia autem *langue d'oc* et *langue d'oïl* novimus, ita ut cives eiusdem nationis alii alios non intelligant loquentes, nisi sint uno idiomate exculi.

Sed, etiamsi unaquaque natio sermonem una ratione elaboratum nec in singulis regionibus variantem haberet, num expectari potest universos populos ullum sermonem suo praepo-

situros eumque accepturos esse? Absurda haec spes est et rerum naturae repugnat.

Sed id iam sufficiat, forsitan quispiam dixerit, si homines exculi, litterarum aut artium gnari ad quaevis commercia inter varias orbis terrarum gentes sustinenda unum aliquem eligant et adhibeant sermonem, ut in rebus politicis lingua francogallica vi et ratione evolutionis historicae, iure principi sibi vindicato, etiam nunc ab universis civitatum gubernatoribus et principibus usurpatur. Sed ne id quidem, ut est natura hominum, perfici potest; neminem enim civem patriae amantem invenias, qui sermonem suum alieno postponi patiat, praesertim quum non solum pro linguis suis nationes, sed etiam pro dialectis gentes his temporibus ardentem et quidem iure optimo propugnant.

Attamen quaerunt et conantur homines, si et huic studio conciliandorum inter se hominum satisfacere possint. Itaque, ne quis sermonum populorumque contemni aut laedi videatur, aliquid novi, omnibus pariter alieni exquiratur, quod nemini odium aut invidiam moveat. En habes, unde profectae sunt illae artificiosae et callide sed adversis auspiciis excogitatae et constructae linguae *Volapück* et *Langue bleue*, quae nihil citius ex undis saeculorum emergerunt, quam demerserunt.

Sed animus studiumque mortalium otiari nesciunt, tertiumque emicuit huiusmodi genus linguae, quae, ut eae quas supra commemoravimus, ius commune gentium arripere velit, quaeque a Zamenhof quodam (nolim laesum esse virum nomine false scripto, quod, si germanicum est, Samenhoff fortasse scribi debeat) excogitata, quum a plurimis amicis et sociis promoveatur, paulo prosperius illis duabus misere extinctis quodammodo crescere et divulgari videtur. Quam ob rem plura de hoc recenti conatu sumus dicturi.

*

Iam si inde a nomine huius recens commentae linguae ordimur, res ipsa sibi parum sperare videtur se diu esse victuram. Vocata enim est ab ipso auctore *Esperanto*, quod nomen, quum nisi a latina voce « exspes » (radix *spes* unde *spero*, *exspero* = *espero*), a nulla alia provenire queat, ipsa sibi perniciem et funus praedicat, quum quasi « desperata » suo ipsius nomine lingua appareat et illius tristis proverbii « nomen omen » nos admoneat. Qua in re utinam falsus vates sim. Sed tamen rem, si non se ipsa, attamen conatu nobili, quem initio indicavimus, probabilem diligentius explorare iuvat.

Primum omnium quodnam idioma, quatenus natura externa huius sermonis est? Sane, ut

ipsum nomen eius indicat, fere totus hic garritus praecipue ex lingua latina, sed nobili et matura natura eius misere, ut iterum nomen ipsum corruptum docet, deformata, emanat (1).

Quid igitur? Solvere iubemur, ut mathematicorum sermone utar, ignotum x per ignotum y . Nam ex duabus linguis ignotis, si iam alteri studendum est, qua ut « internationali », ut volunt, utamur, ei studere, quis hoc neget? Praestat, quam, utcumque est, viri docti per orbem terrarum noverunt et plurimi iuvenes semper adhuc discunt et colunt, quae est lingua latina, quae etiam facillime quaesita illa lingua « internationalis » nuncupari et esse potest; modo prudenter, apte, ad usum vitae quoque accomodate in scholis tractetur et discatur. Ubi autem linguam latinam, illud y cognovimus, quo consilio et quem ad finem etiam illud x (*esperanto*) solvamus?

Ita sane est. Si iam nulla lingua, ut supra demonstravimus, universa omnium fieri potest, sed solum lingua iis quaeritur, qui commercia quaedam litterarum, artium, artificiorum, mercaturae, etc., iungere cupiant, aut fortasse voluptatis causa migrationes suscipere velint, numerus eorum, qui scholas frequentant, ubi linguam latinam discunt, nunc iam est tam magnus, et mox fieri potest adeo maior, ut facile ubicunque terrarum sive in urbe sive in vico invenias aliquem magistratum, medicum, sacerdotem, artificem, alium denique privatum virum, qui latine tecum quoquo modo colloquatur et necessaria explicet aut monstret.

Neque mirum. Nonne enim, ut fuit olim, eadem lingua latina est aliqua ex parte etiam nunc inter artium aut litterarum studiosos via et ratio fructuum communicandorum, quos ingenium et indoles animi humani genuit aut gignit? Nonne etiam nunc pulchrum hoc et una ex parte commune universum vinculum gentes probe conciliat — equidem gentes fidei catholicae per orbem terrarum addictas, quae in rebus fidei communibus linguae latinae nihil repugnant?

Neque suspicor esse quemquam, cui hoc quoque, propterea quod sit vetustum, displiceat, aut qui alia de causa minus fortasse proba etiam hoc antiquare et delere in animo habeat

(1) Ecce specimen huius depravatae latinitatis: " Legendo. — tradukito et verko de H. Sienkiewicz. — " Ho, nokto printempa, mallauta, rosa, plenigita de flor-odoro kaj argenta!... Super Olimpo nugas la luno plena. — Equidem puto idem et hoc modo scriptum intelligi posse: noktos printempos, mallautos, rosos plenigitos dos floro-odoros kajos argentos... Superos Olimpos nagos las lunos plenos. "

Grammatica et forma hoc modo multo facilius erit: — nihil declinationum, nihil generum, nihil syntaxeos. Si iam res simplicanda, — simplifactor...

Utinam et sine voce et vocabulis homines inter se colloqui possent! Heu! non datur.

T. ET G. FRATRUM PARISI
Pontificia officina Candelarum ad Sacra
Facularumque sine oleo ad noctem, decem horas ardentium.

[ROMAE] in ITALIA, in Foro Campi Martii, 6

Peculiaris candelarum liturgicarum fabricatio ad S. Sacrificii celebrationem - Cerei Paschales
- Lumen Christi - Cerei ad Officia Tenebrarum - Cerei ornamentis decori ad baptismata et
Sacram Synaxim primum recipiendam - Filum cera madefactum ad candelas accendendas.

Merces ad omnes orbis portus nullo impendio iubentium, ne pro colligatione quidem, mittitur.

REQUIRANTUR CATALOGUS ET PRETIA

Officinae honores concessere Summi Pontifices PIUS IX, LEO XIII, PIUS X.

Commercium epistolare habetur Italica, Latina, Anglica, Gallica, Theutonica, Hispanica lingua.

Sociis et lectoribus officinam hanc Candelarum ad Sacra enixe commendamus,
quae per orbem universum operis suae fructus iamiam disseminavit.

SUPELLEX AD RES DIVINAS

Commentarii VOX URBIS administratio recto tramite suppeditat supellectilem omnem, qua tum in templis, tum in oratoriis ad res divinas uti solemus.

Mandata ad VOCIS URBIS administratorem (Romam, *via Alessandrina, 87*) mittantur, res praecise indicando, quas quisque sibi cupit. Gratuito sumptuum aestimatio fiet.

SATURIO

Comoedia latinis versibus conscripta a clarissimo viro
Ioanne Baptista Francesia et per Commentarii VOX URBIS
paginas vulgata, in volumen redacta est, quod apud Com-
mentarii eiusdem administratorem venale prostat lib. 1.

IN LUDIS LITTERARUM OPTIMA TIRONIBUS SCENICE AGENDI EXERCITATIO.

DUO MAGI

(SANCTI MARCIANUS ET LUCIANUS)

CARMEN FRANCISCI SOFIA-ALESSIO MOLOCHINI IN CERTAMINE POETICO HOEFFTIANO ANNO M DCCCC VII

MAGNA LAUDE ORNATUM

Multa loquebantur magica super arte sodales
 Ex Asia duo, qui facinus patrare parabant.
 Artis erat quondam magicae fraudisque peritus
 Lucianus; magicae pollens cantamine musae
 Marcianus; Triviae crudelis uterque sacerdos.
 Illi pestis erant, stolidi duo fata popelli.
 Constituerant, vergente die, vetus ante sepulchrum
 Hannibalis: tumulum mirans haec protulit ore
 Lucianus: - Ducis ossa iacent hic arida Poeni,
 Qui gladio toties Romanos fregit in armis.
 Scilicet arma valent, decorat victoria fortes;
 At patet, in sacris Triviae, non cedere telis
 Arma magi: penetrat magicus vigor omnia: saepe
 Carmine cantatam caelo pallescere lunam,
 Ac sylvis vidi frutices frondescere siccos.
 Atra, volente mago, glomerantur nubila caelo,
 Et mutata suos requiescunt flumina cursus;
 Blanda movent animos doctorum carmina vatum,
 At potiora quidem magicae cantamina musae
 Vel manes imis possunt excire sepulchris.
 - Nos amat, atque aperit Dea nobis abdita rerum, -
 Alter ait, - Triviae sacra sunt penetralia nostra,
 Ac Dea non levium praebet spectacula rerum.
 Undique deveniunt scitatum oracula cives;
 Nos adeunt ipsi pueri, innuptaeque puellae,
 Nos adamat semper mulier pulcherrima quaeque,
 Ipsa petit nos casta puella micante labello,
 Nescio quo noster visus cito fascinat illum. -
 Interea trepidans transit per strata viarum
 Virgo pudica quidem, taedasque perosa iugales:
 Cultus nullus adest; flavo decus enitet ore,
 Apparent vultu longae vestigia curae.
 At velox oris niveum iam flamma colorem
 Lambit, iam subitus teretes tremor occupat artus.
 Cernit Virgo magos, demittit lumina casta
 Obvertens faciem, passu tenet alite cursum.
 Ut cum forte duos caelo videt alba columba
 Vulturios, celerique fugit tremefacta volatu:
 Nigrantes horret formas, et, corde micante,
 Radit iter liquidum volucris, neque commovet alas.
 Lucianus loquitur laetus, subeunte puella:
 - Pol' ait, - exilis tangit muliercula corda,
 Nescio quae spirat gradiens opobalsama circum.
 - Proh! pudor, - alter ait, - defixus semper in uno
 Haerens obtutu, neque dat tibi cura quietem.
 Quin age: vim magicam nunc experiamur in ista
 Virgine, quae tanto laceravit vulnere pectus. -
 Florius occurrit quidam loquitantibus illis:
 - En, ait, - adsum; vos iubeo salvere, sodales. -
 Huic illi: - Faveant tibi semper Numina, Flori;
 Admiranda quidem mulier spatiatur in urbe,
 Vidistin modo forte domum remeare puellam?
 - Vidi; me mulier limis aspexit ocellis. -
 Lucianus tum: - Te mulier fastidit, et odit:
 Subridens hac nocte petet nos ipsa puella,
 Languida pulsabit Virgo mox ostia nostra.
 - Falleris. - Haud fallor. - Christo dat thura puella.
 - Quid mihi garris? Quid valeant cantamina scisne?

- Christiadam genus acre cave sis. - Dic mihi sodes:
 Quid nocet ista pecus damnato de grege Christi?
 - Christicolae validi sunt, propositique tenaces;
 Inconculsa, velut rupes scopulosa, manebit
 Virgo. - Tace sis; vix possum compescere risum.
 - Nil, mihi crede, iuvat te vertere seria ludo,
 Cum de Christicolis agitur. Conabere stulte,
 Nullum duces de Christi cultrice triumphum.
 - Nil reliqui faciam; mox Virgo candida cedit.
 - Illa quidem plena Christum veneratur acerra.
 - Frustra: vel caelo possum deducere lunam:
 Adsis; iam tempus Divae dare thura triformi.
 Mira tibi retegam: dubitasne? age, frater, eamus. -
 Interea rutilans nigro micat aëre Vesper,
 Et viridi quandoque queri de stipite coepit
 Lucifugus bubo: subeunt penetralia prima
 Nocte magi, precibus Triviam exorare parati.
 Non Triviae surgit pario de marmore templum,
 Hic latebrae caecae nigrant, ac lustra ferarum,
 Atris quae celant tenebris proscenia vitae.
 Aedicola positum solido de marmore signum
 Eminent: hic Hecate manibus gerit horrida taedam,
 Sanguine foedatam sicam, rigidumque flagellum.
 Terribiles visu formae stant limina circum,
 Intrepidique canes, importunaeque volucres.
 Hic tumidae colubrae sinuosa volumina torquent,
 Adsunt herbarum latices, ac pocula nigra.
 Circumstat nox alta silens: en mascula thura
 Tradit Lucianus focolo; crepitante favilla,
 Flamma furit circum prunas, altaria fumant,
 Tergeminum densa tegitur caligine signum.
 Tempus erat cubitum discedere: nocte silenti
 Sola precabatur submisso poplite Virgo,
 Sola domi flebat spoliata lumine matrem,
 Supplice pupillae resonabat murmure cella.
 Fundit Virgo preces, et dicit carmina Christo,
 Mox artus placido ponit tranquilla cubili,
 Stertit. Qualis avis peregrina, laboribus actis,
 Vespere subsidit, viridi vix pipilat agro,
 Deversoriolum legit, et sub fronde madenti
 Sola quiete levat se, iunctis molliter alis.
 At magus insomnis magicas se accingit ad artes,
 Auxilioque vocans Hecaten et Erinnidas hirtas,
 Lucianus, flexis genibus, sic ore precatur:
 - Diva triformis, ades, supplex tua numina posco,
 Huc, quaeso, defer formosa fronte puellam.
 Tu, Dea, sola potes sanos avertere sensus;
 Surgat amor, peredat maestus nunc cura medullas,
 Ac flagrant calido salientes sanguine venae.
 Huc fugiat Virgo velox, ut saucia cerva.
 Eripe, Diva potens, sensus, ac vincula nece.
 Huc ubi contulerit sese, mactabitur illa.
 Sacrificare iuvat validum nunc rite molossum. -
 Sic fatus ferit ense canem, pateraque cruorem
 Suscipit, ac resecat fumantia viscera cultro:
 - En - inquit, - trado rapidis praecordia flammis.
 Haec ut flamma micans flagrat, volitante favilla,
 Luxuriosus amor sic flagret corde puellae.

Te precor, obsecro, Dea, te per Numina Averna.
 Quid dubitas? age, Diva potens, adduce puellam.
 Christicolasne times? quis te remoratur in Orco?
 Aspice: se tollit, linguis vibrantibus, ignis:
 Nescio quid certe est, strepitant animalia circum,
 Diva, bonum sit!...quid tu, Diva, tremiscis et horres?
 - Nec plura his. Triviae signum, mirabile visu!
 Tum transversa tuens concusso vertice nutat,
 Fumida fax tremat, et gladius, rigidumque flagellum,
 Insolitisque labant impulsae motibus aedes;
 Circum tecta fremit magno cum murmure ventus,
 At vigiles ululare canes, dare sibila serpens.
 Ingens per latebras vox exaudita silentes,
 Haec dedit illa: - Deus me cogit cedere terris,
 Ex animo servit Christo fortissima Virgo;
 Iam victor Deus ille suo dominatur in orbe. -
 Tunc omnes trepidare metu, pallescere vultus,
 Importuna queri ferali carmine bubo:
 Tres circumspiciunt iuvenes terroribus icti.
 Interea molli requiescit Virgo cubili:
 Tum variae illudunt species, ac larva sinistra,
 Tum pravus puer ante oculos astare iacentis
 In somnis visus: distortens labra cachinno
 Sustinet ille crucem palmis; at turpia membra
 Crux gerit: humanum, clavis in stipite fixum,
 Pendet corpus, cui cervix asinina caputque
 Auritum. Praebens hominem sic umbra locuta:
 - Ecce pecus; maerens quid muttis carmina Christo?
 Desine, desine iam pecudi dare thura sinistra.
 Pone metum, Virgo, capiat te blanda voluptas. -
 Protenus in somnis gemitus audire videtur
 Virgo sibi; linguunt subito mala gaudia mentem.
 Respicit illa, videt passis lugere capillis
 Quandam: tum: - Quid - ait, - mulier maestissima
 [luges? -
 Agnoscit matrem, quae voce silentia rumpit.
 - Ad te, - mater ait, - me Christus mittit ab alto,
 Luteolosque tuos cupio mulcere capillos.
 Perge tenere viam, quam te docuere parentes,
 Tu ne cede dolis, Christi documenta revolve,
 Ac venerare crucem, maduit quae sanguine divo.
 Gaude, te Christus servat, Deus ille, puella,
 Sospitat insontes animas, ac pectora firmat.
 Emeritis dabit in caelo stipendia Christus.
 Num dabit alter? te iubeo sperare salutem;
 Funde preces, vigila; te sede tuebor ab alta.
 Tum Virgo lacrymans: - Quibus - inquit, - mater,
 [ab oris
 Expectata venis? ades, o fidissima custos,
 Te queror extinctam crudeli funere, mater,
 Infelix vivo sine te, luctuque laboro.
 Advigila; duris mihi da solatia rebus!
 Tu docuisti me dulcissima carmina Christi,
 Numen eris mihi tu semper; dum vita manebit,
 Te, veniente die, te, decedente, vocabo. -
 Amplecti matrem virgo cupit, atque repente
 Excutitur somno, trepidat confusa cubili.
 Tangit humum genibus palmas ad sidera tollens,

et linguam romanam ex ecclesia et fide catholica auferri velit (1).

Dummodo igitur, ut supra dixi, doctrina eius ad rerum et temporum necessitatem rectius aptetur, lingua, quantopere fieri potest, universa est parata et existit et rerum novarum studiosis (nam aetas novitatis maxime haec tempora laborant novaeque res vel ineptissimae, quoniam sunt novae, maxime placere solent) plane satisfiet. Et quidem quam pulchre satisfiet! Nam, si comparamus linguas, quatenus lingua, quamvis callide ex lingua latina fabricata, pulchritudinem eius, amoenitatem, varietatem, opulentiam formarum, vim invictam logicam attingere et aequare potest? Heu! misellam illam formulam «desperatam» coram magnifica splendida hera romana! Heu mutilatam, pannis vix vestitam, paene nudatam degenerem filiam nobilis ampla insignique toga amictae matris! — Num quis eorum, quibus complures linguae sunt cognitae, dubitet, quin, quo ditior, cultior — que lingua sit, eo ditiores, cultiores, ampliores sint imagines cogitationis, quibus exprimantur ea, quae mens animusque humanus fovet et in lucem proferre vult? Quis non perspicit quo abundantiores sint formae propositionum, eo perfectius distingui et extenuari posse varias species cogitatarum rerum, quas cum aliis communicare velimus?

Quae omnia si quis respiciat, nonne comparatis ambabus linguis exclamabit: *Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus?*

*

Neque tamen vituperatos esse velim eos, qui eiusmodi ludum novum exquirunt eoque delectantur. Utut est, tempus honestiore modo, id agentes, consumunt, quam si rebus minus laudandis teratur. Quamquam quanto gratiorem et dulciorem fructum carperent, si tempus et operam excolendae perfectiori linguae latinae atque divalvandae navarent! Sed sit sua cuique voluntas: ludant, delectentur, modo ne auctoritatem linguae latinae subruere studeant, non quo timendum sit, ne hoc iis contingat, ut eam reprimant abrogantque, sed quod rei novitas, his temporibus invenies quoque athenaea frequentantes ab officio abstrahit non sine magno damno; id quod etiam magis ab alia parte est damnum, quum plurimi profani reperiantur, qui, quum dignitatem et utilitatem, quam studium linguae latinae et rerum romanarum cuique praestantissimo viro litterato (2), cuique optimo civi attulit atque affert, aestimare, ut debet, indocili ingenio nequeant, hanc linguam omnino ex scholarum programme extorquendam clamant. De quorum quidem docilitate, natura, clamoribus fortasse illud sit aptum: quamquam sunt sub aqua, sub aqua maledicere tentant.

Quid autem maxime ab imperitis rerumque expertibus extollitur in hoc garritu *esperanto*, ediscendo? Brevi tempore eum superari, edisci

(1) Nolo rem hanc manifestius attingere; sunt tamen, quae me angunt ne ea quoque sint causa linguae latinae depravandae.

(2) Quid, ut ex nostratibus exemplum sumam, tantopere profuit Mickevicio, Sinkevicio, aliis, ut scriptores excellentissimi et per orbem celebratissimi fierent? Mickevicius constat latinam quoque suo tempore scripsisse odam nobilem post captam Bumerundum. Cur latine? ut eam «internationalem», redderet.

posse vociferant — inter dies aliquot, inter menses tres, binos! — Sane: ut quae res est miserrima, ita ad emendum facillima. — Cui tamen? Qui in marsupio pecuniam habet. Quatenus autem hic illa pecunia necessaria? — Lingua latina est aliaeque ex aliqua parvula parte, quas omnes si prius cognitae habeas, iam tum brevi tempore *esperanto* discas: tum scilicet x per y soluto, recte dices facile et celeriter rem aedificari posse; nam, quantum temporis ad parandum fundamentum consumpseris, imprudens non addis.

Sed et hoc gratum, se ipsum nonnunquam ludificare!...

Varsaviae Polonorum.

I. WABNER.

VOX URBIS PALAESTRA

FRAGMENTA CICERONIANA

Cicero qua fuerit animi inconstantia.

INTERDUM accidit ut viri, alioquin ingenio praestantissimi, animo tamen aut certe iudiciis atque sententiis, non multum aut nihil omnino sibi constare videantur, sive id suo eorumdem vitio, seu rerum ac temporum vertendum est. Quod quidem profecto de M. Tullio Cicerone haud immerito dixeris.

Is, equestri loco natus, ob summam et doctrinam et rei publicae gerendae prudentiam, amplissimum dignitatis gradum est adsequutus; quamquam, ut quidem mihi persuadeo, magis sibi excellentiam, quam rei publicae salutem exoptavit. Atque etiam ea de re fortasse factum est ut non eandem semper in publicis negotiis rationem et viam asciverit, sed modo hanc modo illam prout maioris aut gloriae aut felicitatis esse videretur.

Neque alium in iis quae ad doctrinam pertinent se praestitit Tullius, quippe qui per occasionem eandem rem ac disciplinam et extulerit et depresserit. Ita in philosophia, quae ad vitam moresque pertinet fere sectatur stoicos; hos in oratione pro Muraena naso suspendit lepidissime. In eadem oratione muraeniana iuris dicendi facultatem, quae apud romanos usque ad ipsius Tullii tempora primas semper post eloquentiam obtinuit, nullius exstimationis esse contendit: in I de Officiis 21, haec habet: «Longe fortius est in rebus civilibus excellere quam in bellicis»; et in poemate, quod inscribitur *De consulatu et temporibus meis*, canit:

Cedant arma togae, concedat laurea linguae.

Poetas in Archiae defensione summis cumulat laudibus; in primo libro *de natura deorum* vituperat. Denique philosophiae laudibus eiusdem opera redundant omnia, qui quum philosophiam a graecis traditam latinis mandaret litteris, lectori se quodam modo purgavit, quasi male insulseque otio abuteretur.

In cuius rei causas si inquiras, invenies trecentas, sive ingenium romanae gentis atque ipsius Tullii perspectum habes, sive eiusdem

industriam et fori opportunitatem. Ac romani quidem ita erant natura comparati, ut toti essent in rebus, quae praesentem utilitatem maxime afferrent, despicerent artes, in quibus graeculi homines summam et ingenii et industriae laudem essent consequuti. Ideo praeter armorum potentiam parvi omnia facere, nisi forte excipias agrorum cultum et iuris scientiam, quae summo semper apud ipsos in honore fuit; indigetes deos non habere nisi rusticos; ipsam, quae graecis est *σωφροσύνη* frugalitatem appellare. Id igitur actus et frugi homines sedulo caverant ne graeculorum hominum delictis pedetentim allecta in mollius vitae genus prolaberetur romana iuventus. Haec ad causam pertinent quamobrem et poetae et oratores interdum necessitate ferantur ut propriae genti morem gerant, interdum libere suam aperiant sententiam tueanturque. Quod idem ipsi accidit, credo, Ciceroni, de variis praesertim et artibus et disciplinis tum ex sua ipsius tum ex populi romani sententia, disserenti. Ut quam philosophiae laudes vel poetarum suscipit patrocinium, quis dubitet eum loqui ex animo? quem tamen paulisper, saltem specie et verbis, a propria opinione discedere coegit interdum romana rusticitas. Illud etiam accessit causae, quod ipsius Tullii non una semper in eadem re fuerit sententia; sed ingenio morosus et paene abnormis, idemque inanis gloriolae cupidus, ut eam aliis per occasionem modis rationibusque fere occupavit. Neque etiam non forensi industriae summi oratorum principis id acceptum est referendum, quae hominem ad diversa aut efferenda aut deprimenda impulit, ut quam arctissimis adversarium implicaret nodis enunquere superaret iudicio.

Ex Lyceo, cui nomen a C. Beccaria, Mediolani.

I. B. PESENTI.

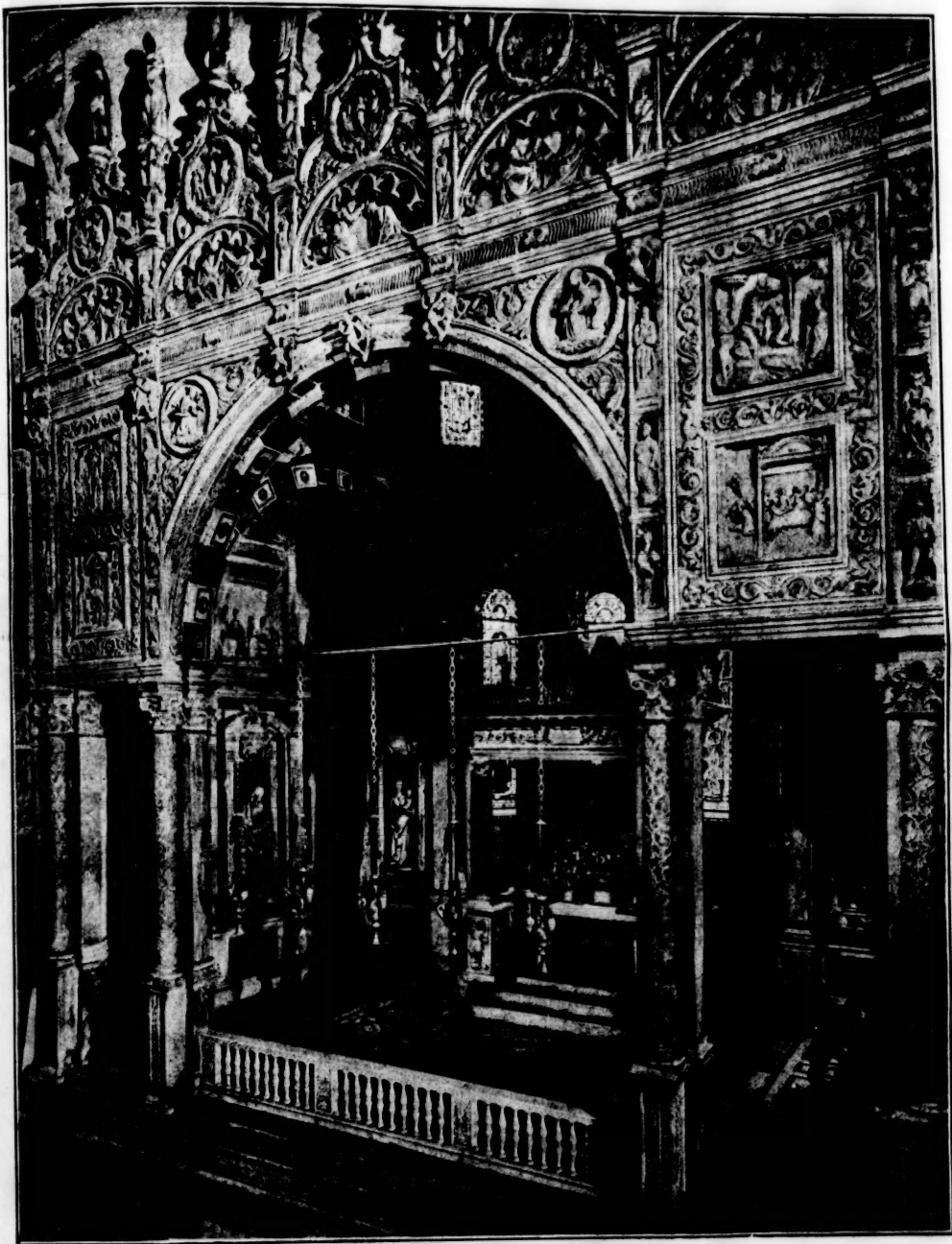
VARIA LATINITAS

PAROEMIAE SIVE ADAGIA

Sero sapiunt Phryges.

Hoc proverbium ex vetustissima tragoedia Livii Andronici mutuo sumptum est, quae inscribitur *Equus Troianus*. Usurpatur a Cicrone in epistolis familiaribus, et convenit in eos, quos stulte factorum sero poenitet. Siquidem Troiani, tot iam acceptis cladibus, vix decimo demum anno de restituenda Helena consultare coeperunt: quam si statim initio reposcenti Menelao reddidissent, innumerabilibus sese calamitatibus subduxissent. — Adagium refertur etiam a Festo Pompeio proverbii titulo. Demades — auctore Plutarcho — dicere solebat Athenienses nunquam decernere pacem nisi pullis vestibus indutos, innuens eos bellandi cupidiores quam sat esset, nec nisi clade suorum admonitos de pace cogitare.

Ianuensis metropolitani templi sacellum ubi S. Ioannis Baptistae cineres reconditi sunt.
(Photographice expresserunt FR. ALINARI, Florentiae).

tractatione aliisque virtutibus sese satis commendarunt, sed postponenda tamen erant his septem carminibus: *Δαμπαθηγορίξ*, *Duo magi*, *Ancilla*, *Rusticatio*, *Excidium Correrianum*, *Ultima linea*, *Rufius Crispinus*. Horum postremum *Rufius Crispinus*, cuius auctorem se professus est Ioannes Pascoli, Bononiensis, praemio ornatum est. Reliqua in lucem prodibunt, simulac aperiendi schedulas veniam a scriptoribus impetraverimus, quam dederunt iam auctores *Ancillae* Ed. San Giovanni, Neo-Eboracensis, *Excidii Correriani* Franc. Xav. Reuss, Romanus, *Ultimae lineae* denuo Ioan. Pascoli, Bononiensis et nuperrime etiam *Rusticationis* P. Rosati, Bononiensis et *Duorum Magorum* Fr. Sof. Alessio, Molochinus in Calabria.

Ad novum certamen cives et peregrini invitantur his legibus, ut carmina latina non ex alio sermone versa nec prius edita argumentive privati nec quinquaginta versibus breviora nitide et ignota iudicibus manu scripta, sumptu suo ante Kal. Ianuarias proximi anni mittant ad *Hermannum Thomam Karsten*, Ordinis litterarii Academiae Ab-actis, munita sententia, item inscribenda schedulae obsigna-

tae, quae nomen et domicilium poetae indicabit. Ceterum iudicibus gratum erit, si poetae in transcribendo portabile prelum Britannicum (*typewriter*) adhibere velint.

Praemium victoris erit nummus aureus quardringentorum florenorum. Carmen praemio ornatum sumptibus ex legato faciendis typis describetur, eique subiungentur alia laude ornata, quando schedulae aperiendae venia dabitur.

Exitus certaminis in consessu Ordinis mense Martio pronuntiabitur, quo facto schedulae carminibus non probatis additae Vulcano tradentur.

Amstelodami.

H. KERN
Ordinis Praeside.

DE NIGRITARUM RELIGIONE IN AMERICIS.

NIGRITARUM gens sive Africam colat, sive Americam, infantium ritu adhuc vivere cogitur. Nec enim alterum effluxit saeculum, ex quo adhuc silvestri modo per Africae silvas

nigritae viverent; at duo quidem saecula ad populi humanitatem funditus renovandam satis non sunt, idque eo magis si diuturna servitus antea vigerit. In Americis autem quisquis nigrita et mente rudis est, et sensu fervidus, et animo infirmus, et prudentia vacuus, quae vitia aegre admodum atque perraro diuturna institutione emendantur.

Sed iam servitutis tempus, quod est exactum, ad nostros aemulandos excitavit nigritas; qui tamen infirma passim virtute et mente incerta vivunt, licet heroica facile gesta nonnulli perficiant.

Europaeorum enim humanitas nonnisi levissime nigritas huc usque vellicavit; itaque et privatis moribus et publicis et ipsa religione nonnisi barbaro adhuc ritu ipsi vivunt nullam humanitatem praeseferentes.

Ecquid mirum? Nigritae in Americam adducti religionis ritibus illis utebantur, quos primaevos in occidentalis Africae litoribus videre est.

Naves enim Afrorum qui ad meridionales Americae oras appellebant, nigrum, quem gestabant, gregem in servitutem vendebant per saccharinos latissimos agros, ubi omnes plane servi et barbari vivebant atque ideo suis superstitionibus semper addicti.

Colebant profecto colubres, et veluti sacra animantia adorabant, eorumque cultum cum christianis multis caeremoniis, quas corrumpabant, commiscuere. Neque secus de magicis artibus et de similibus furfuris contigit. Quare viget etiam nunc in Americis nigritarum quaedam factio, qui Alabama in silvas conveniunt et pastorem suum balantes sequuntur, donec templum ingrediantur eiusque sermones audiant.

Unum enim est inter nigritas vinculum, unus studii stimulus, sua ecclesia: quamobrem in australibus regionibus quisquis iam nigrita ad ecclesiae ritus alacris accedit. Sacer autem concionator multam apud eos nanciscitur auctoritatem, qui ut veteri ex haruspice, suum derivavit munus; ita per saccharina sata peragrat tamquam medicus, doctor, solator et vindex miserorum, qui aridos per sulcos desudant. Factus deinde ecclesiae pastor, non animis tantum praeest, sed viribus corporis; interdum immo in publicae cuiusdam factionis bonum studia et opera sua convertit.

Religiosi autem nigritarum modi eorum sensus maxime commovent. Ipsa enim concionatoris vox, et sacri musices concentus animum plebis vehementer exagitant. Quamobrem non semel accidit ut oppressis somno musices notae melius quam verba documento essent et ad nova studia compellerent, qui iam labore fracti somnoque perdomiti iacere viderentur. Tunc enim excitatis animis voce et clamore et omni motu corporis maxime incomposito et saltu et gemitibus populi pietas prodit amplissime; mulieres vero ita commoventur sacra febris, ut rigidae ad solum etiam procumbant obstupescens circa sodalibus, qui eas caelesti visu perfrui credunt.

Sed et aliud Davenport doctor narravit, specimen huiusmodi « collectivae suggestionis », prouti nunc vulgo dicitur, adducens. In oppido prope Tennessee nigritae evangelii praeconi donum erat offerendum. Qui vero pecuniam ad

Atque crucis rigido dat dulcia basia ligno.
 Supplicat ore Deo pro religione puella,
 Pro miseris orat Christum, curaque remorsis.
 Mane novo surgens Aurora rubescere coepit:
 Surgere tum volucres, pulli cito currere lusum,
 Vocum mille canor gelidas resonare per auras.
 Candidiorque nive, et spuma candentior alba
 Exit tum Virgo caelo fruitura sereno;
 Atque magi divam viderunt forte puellam.
 Laetus uterque fuit, mitescere coepit uterque,
 Nescio quo mutata virum sunt corda duorum.
 Florius adridens plena tum voce: - Quid? - inquit, -
 Nonne est Christiadum genus insuperabile? vicit,
 Ut monui, Christus, vicit formosa puella. -
 Marcianus tandem caelesti numine tactus
 Sic ait: - Insolito pulsantur pectora motu;
 Atque suos homines mores mutare videntur.
 Iam nova progenies terrarum pullulat orbe.
 Religione patrum multos decorata per annos
 Tempia Deum squalent, plebecula fana relinquit,
 Ipsa cadunt templis veterum simulacra Deorum.
 Miror quod lucus Daphnes arescere coepit:
 Illic non merulis resonant arbusta, nec ullus
 Luscinus maerens modulatur carmina nocte.
 Deseruere nemus nymphae; viridaria squalent,
 Nec violae pratis, nec candida lilia crescunt.
 Conticuit, neque dat Delphis oracula Phoebus.
 Infremat ore magis solito furiosa sacerdos,
 Nec consulta potest responsum reddere sacrum.
 Lingua retenta iacet, vatis vox faucibus haeret.
 Mens mihi summa quidem populos agitare videtur.
 Omnipotens orbem terrarum Spiritus afflat,
 Lumina convertunt gentes ad templa serena.
 Ignotum quoddam coluerunt Numen Athenae,
 Num sapiens Graecus praesensit Numina Christi?
 Discere sacra velim, Christi documenta sacerdos
 Nos aliquis doceat, properemus adire magistros
 Sanctos: Christe, fave mihi! - Tum magus alter: -
 [Eamus, -
 Inquit, - nescio quos mihi Christus suscitatur ignes,
 Saeviat, ac nobis Praetor succenseat acer. -
 Sic ait, et maestus deflexit lumina vultu
 Carpit iter, sociisque proci comitantur euntem.

DE S. IOANNIS BAPTISTAE CINERIBUS

BAPTISTAE ossa, ex ea usque die, qua, Salome
 expetente, caput eius abscissum est, in
 uno eodemque sepulcro quievere nunquam. Pro
 temporum enim varia opportunitate et pro
 avida et inquieta fidelium devotione huc vel
 illuc translata, Macherunte ex urbe ad Sebasten,
 deinde Alexandriam, Miram in Asia Minori,
 heic a Iannensibus crucis militibus capta, octavo
 abhinc saeculo eorum in dominium venere. Sed
 in reditus limine, acri oborta inter duces aemu-
 latione de deducendis in unius cuiusque patriam
 sacris cineribus, divisae exsuviae sunt atque
 singulis navarchis singulae thecae datae. Tra-
 ditur autem, teterrima medio in mari procella
 oborta, nullum sedandis aquis fuisse remedium,
 nisi cineres ex variis navibus in unum iterum
 colligerentur, quo modo Ianuam sunt delati.

Variis autem temporibus variae fabrefactae
 sunt arcae ad sacros cineres reponendos, vel ad
 eos in sacris pompis deferendos per urbem.
 Antiquissima porro est lanx e calcedonio la-
 pide pretiosissima, auro cineta, in qua pie fer-

tur caput Ioannis abscissum fuisse reclina-
 tum. Aurea catenula lancem dividit, cuius in
 medio Ioannis caput auro insculptum eminet;
 circum autem verba leguntur: *Inter natos mu-*
lierum non surrexit maior. Orientalium artifi-
 cum modos et stylum facile lanx ostendit. Ex
 oriente enim milites e Balu gente illam in
 Galliam detulere: mox autem ex ea gente
 pater quidam purpuratus Innocentio VIII Pon-

S. Ioannis Baptistae simulacrum
 a Iacopo Sansovino Florentino exsculptum
 in Ianuensi metropolitano templo.

tifici dono dedit, ac Pontifex ad Ianuenses
 misit, ut suo in metropolitano templo servarent,
 ubi Ioannis cineres summo iamdiu honore
 colebantur.

Antiquissimam hisce servandis arcam, pau-
 cis hodie notam, tradidit forte Fridericus Oeno-
 barbus, Romanus Imperator et Germanus rex.
 Quadrata forma patet; operculus tecti similis.
 Est autem ex aurato argento omnis atque tum
 circum parietes tum per operculum insculptas
 ostendit sanctorum imagines, Ioannisque gesta
 et mortem. Adest et Iesu effigies et Elisabeth;
 omnes more Byzantino effictae.

Altera capsula, eaque ditissima et longe elegan-
 tior ac maior, ex argento tota est, gothico stylo,
 saeculo XV a Ianuensibus aurificibus Teramo
 Daniolis filio et Simone Caldera fabrefacta mira-
 bili arte. Cuspidibus tota circum capsula renidet

et sanctorum parvis statu is miro modo inscul-
 ptis. Ex omni latere autem vitris concluditur,
 per quae oculis ad sacras conspiciendas exuvias
 via patet. Innititur omnis arca submissis leoni-
 bus quatuor, atque annulis munita est, per quos
 trabes immittuntur, quibus sacerdotum humeris
 in sacris supplicationibus circumfertur.

Tertia postremo capsula est saeculo XVI for-
 mata, quae hodie sanctorum cinerum urnam
 contegit, prae omnibus lectissima simul atque
 ditissima. Ex argento haec pariter in formam
 quadratam exstructa, distincta tamen ornatibus
 et concoctis coloribus effictis ex auro ac gem-
 mis insertis. Sunt enim margaritae atque hya-
 cinthi fere sexcenti, qui per omnem capsam
 refulgent. Vitra pariter in singulis parietibus
 infixa sunt; totaque theca delphinis insistit
 quatuor ex crystallo insculptis. In summa capsula
 argenteum Ioannis signum eminet, Florentini,
 ut apparet, scalpri opus.

Praeterea habentur marmoreae arcae duae,
 in quibus sacra lypsana seditionum tempore
 concludebantur, quarum prima vetustissima
 est anno MCCCXXIII insculpta et imagines et
 gesta Praeursoris circum ostendit; altera a Hie-
 ronymo Drago Ianuensi sculptore anno MDVIII
 excavata fuit.

Singulae autem arcae, sive argenteae, sive
 marmoreae, suae aetatis stylum et modum
 apertissime ostendunt, atque cinerum Ioannis
 historiam quodammodo documentis civibus et
 advenis varia sua et distincta pulchritudine
 tradunt, testantes Ianuensium pietatem, qua illi
 ab antiquissimo crucis militum tempore caele-
 stem Patronum suum unanimes coluere semper.

EX BATAVIA

De certamine poetico Hoeffftiano
 in annum MDCCCXVIII indicto

A. d. V Id. Mart. in consessu Ordinis litte-
 rarii iudices de XXX carminibus sibi missis
 hunc in modum rettulerunt.

Carmina *In laudem Humberti I, Humaniores*
litterae instauratae et ad Hugonem Edmundi
de Amicis filium iusto serius accepta in pro-
ximum certamen adservabuntur.

Carmina inscripta *Rivus, Nevia, Pax* ob
 nimiam metrorum insolentiam statim seposita
 sunt.

E reliquis undecim propter formae vel re-
 rum debilitatem multifariam minus placuerunt,
 quae per gradationem a minore sic ordinavi-
 mus: *Carmen parochi valedicentis, Dolor do-*
cet, Marinum ad hospitium, Conditiones tem-
porum, Aegon, Bettulia ab obsidione liberata,
Lacrimae, Certamen singulare, Poeta et Ianus,
Caecus et surdus, Nais novissima.

Sex carmina, *Italiae Pannoniaeque musea,*
Nautica pyxis, Ad matrem, Delia, Fumus, et
imprimis Rex Veientium, vix ullis formae vi-
tiis dedecorata, inventionis lepore et argumenti

ACTA PONTIFICIA

LITTERAE APOSTOLICAE

ad Archiepiscopum et Episcopos Boliviae,
quibus Pontifex de hostilibus Gubernii Bo-
liviani in Religionem ausibus conqueritur.

VENERABILIBUS FRATRIBUS
ARCHIEPISCOPO ET EPISCOPIS BOLIVIAE

PIVS PP. X.

VENERABILES FRATRES,
SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Afflictum propioribus acerbis causis, equidem velimus animum Nostrum communi-
care vobiscum, levandarum curarum cupidi,
solatiumque e patria vestra, quasi ex explorata
religionis sede, petitori. Contra, vestris etiam
in civibus, iisque maxime audentibus, qui cum
reipublicae curatione vigilantem etiam de spi-
rituali bono fovere debeant industriam, non
modicam reperimus molestiarum intimarum se-
getem, unde plane Nobis sollicitudo cumuletur.
Nam quae in antecessum natio non alium pu-
blice cultum nisi catholicum, pro reipublicae
institutis, agnoscebat, ea in praesenti liberta-
tem, quam dicunt, cultum sancire, ideoque
pravitatum quoque religiosarum observantiam
permittere non dubitat; vel ipso de civitatis
Religione abrogato capite: quae antea meritam
characteri sacro verecundiam custodiens, fori,
quod aiunt, immunitatem clericorum ordini in-
columem praestabat, ea nunc, rogata in comitiis
lege, velle sese traditum hierarchiae privile-
gium posthabere patefacit: quae denique chris-
tiani matrimonii indolem ac dignitatem probe
tenens, nativum propriumque Ecclesiae in chris-
tianorum coniugia ius verebatur, ea modo oc-
cupare nefario ausu hanc primam unius Eccle-
siae potestatem contendit, et civilis, quod no-
minant, matrimonii contrahendi aut facultatem
permittere aut etiam necessitatem facere cogi-
tat. Vos quidem populusque intelligitis quan-
tum in hisce legibus iniuriae sit in Ecclesiam,
quantum incommodi moribus virtutisque, quan-
tum regressus a sincero salubrique nationum
ac gentium profectu. Nobis vero persuasum est
nec praetermisisse vos antea iis omnibus eniti
diligentiis, quibus haec talia avertere a patria
et a religione detrimenta possetis, nec in prae-
sentiarum omittere, sive universos, sive singulos,
de iniquis consiliis ac legibus conqueri. At Nos
etiam conscientia urget officii, quibus, quum
credita cunctarum gentium administratio sit,
evigilare et eniti necesse est, ne quid christiana
consociatio, cuiuslibet molimine et opera, damni
persentiat. Itaque Nostrum in primis est san-
ctissima iura Ecclesiae revocare in memoriam,
eaeque nullius formidine potestatis confirmare,
suadere ac tueri. Potissimum vero, quoniam
privatim publiceque summopere interest, idem-
que immanium potest malorum a societate do-
mestica et civili prohibere fontem, quale sit
christiani coniugii ingenium edicendum arbi-
tratur, quippe quod videmus et eorum qui
praesunt excidisse ex animis, et fallacibus ces-
sasse erroribus. Immemores enim indolis sacrae
coniugii falsisque irretitos opinionibus eos esse

oportet, qui Ecclesiae, rogando leges sancien-
dove, occupare liberam de matrimonio provin-
ciam moliantur. Constat namque apud omnes
nihilque habet in christiana multitudine dubii,
matrimonium in officium naturae a Deo con-
ditum, a Iesu, humani generis Servatore et Re-
stitutore, ad dignitatem Sacramenti esse eve-
ctum, ita quidem ut nequeat christianorum co-
nugium veri nominis quodpiam a Sacramenti
ratione seiungi. Iam, Sacramentorum regimen
et ius omni est lumine clarius unius posse in-
telligi Ecclesiae potestati subiecta, propterea
coniugii non quidem reipublicae permissae leges
sunt sed ecclesiae, perinde ac sacrae cuiusvis
rei, uni et soli servatae. Velle ideo de chris-
tianorum matrimonio eos, qui civilibus prae-
sunt negotiis, ius dicere, idem profecto est ac
iura aggredi aliena remque conflare plane nul-
lam. Ex quo fit ut qui e christianis coniugium
audeant civili ritu contrahere, simulacrum co-
nentur coniugii fingere, sacramentum autem
adeoque verum solumque coniugium, non fa-
ciant, ipsosque, quos vocant, civiles effectus,
irrito atque inani eorum fonte, iniuria adipi-
scantur. Haec quum ita sint, facere Nos nullo
modo possumus quin iniustam et sacrilegam
rem, quantum est in Nobis, doleamus, deplo-
remus, improbemus, et sanctissima Ecclesiae
violata iura, a regimine praesertim catholico-
rum prae se ferente nomen, publice conquesti,
expostulemus. Spes tamen quae ope nititur
auxilioque Dei, non omnis equidem effluxit, il-
ludque placet confidere, ad meliora eos, qui
Boliviae praesunt, consilia deflexuros, suum
cuique tribuendo, quae civilia, Reipublicae,
quae sacra, Nobis et Ecclesiae. Intelligant ii
inducantque in animum publicarum prosperi-
tatem rerum observantia Religionis iustitiae
gigni, sacrarumque verecundiam legum ad ve-
rendas civiles etiam leges cum maxime con-
ducere. Vobis vero, Venerabiles Fratres, quo-
rum proximo e loco est curam gerere nationis,
quum felices reipublicae res, tum adversas
commendatas valde volumus; illas quidem pro-
speri firmandas exaugendasque, istas autem
opere, studio, precibus, strenue propulsandam.

Anspicem caelestium munerum Nostraeque
sive in vos, sive in universam Boliviae rem-
publicam benevolentiae praecipuae testem, Apo-
stolicam Benedictionem peramanter in Domino
impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum die XXIV mens.
Novembris anno MCMVI Pontificatus nostri anno
quarto.

PIVS PP. X.

DIARIUM VATICANUM

(Die XXI mens. April. - d. XX mens. Maii M DCCC VII.)

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos antistites alios-
que viros, qui sui cuiusque muneris gratia Pontificem
de more adire, peculiari nota digni sunt iuxta ad-
missionis diem eximus vir Donatus Sbarretti, archiepi-
scopus Ephesien., legatus Apostolicus apud Canadenses,
coram adducens Urbani Canadensis collegii alumnos;
r. p. Ezechiel e SS. Corde Iesu, novus magister gene-
ralis Carmelitarum Excalceatorum cum consilio Ordinis
sui; r. p. Hieronymus Pezzini, praepositus generalis

Congregationis Immaculae Conceptionis B. M. V.
cum consiliariis suis; diariorum scriptorum legati e
Belgica stipem catholicorum civitatis suae Pontifici
offerentes; Coloniensium peregrinorum manus; Fran-
ciscus de Liechtenstein princeps; Emmanuel Multedo
a consilio Hispanicae legationis apud Apostolicam
Sedem; Lomer Gouin, Quebecensis provinciae in
Canada administer primus; Carolus Cuerva Márquez
militum praefectus, legatus extraordinarius atque ad-
minister cum omni potestate Columbianae reipublicae,
publicas auctoritates praebens ad suo munere funge-
ndum; Bruno Chaves doctor, legatus extraordinarius
atque administer cum omni potestate Brasilianae
reipublicae; peregrinorum manus ex Austria; Emich
De Leiningen Beligheim comes; r. p. Hippolythus
Fehér O. S. B. ex intimo consilio Austrorum Impe-
ratoris; Ludovicus Pastor, rector Instituti Historici
Austrorum in Urbe; Eisler doctor eiusdem Instituti;
Marius Chigi, princeps Urbanus eiusque frater Ludo-
vicus; Philippus Naro Patrizi Montoro marchio, S. R. E.
signifer; manus Anglorum peregrinorum Hierosolyma
redux ab exco viro Roberto Brindle, episcopo
Nottinghamen., coram adducta; Consilium generale
Ordinis S. Benedicti Romae his diebus coactum ad
communia negotia pertractanda; Alfonsus de Borbo-
nica gente princeps; exco vir De Szógyeny-Marich,
Austrorum et Hungarorum legatus Berolini; Hiacy-
thus Casaravilla, iuris doctor et Uruguayani publici
coetus legibus ferendis legatus, cum uxore et liberis.

Pontificiae electiones.

Gustavus Provveduti, pontifici seminarii Leoniani
de Urbe rector, inter antistites Pontificiae domus
refertur.

— Ad Italiae seminaria invisenda utque coetibus
episcoporum ad seminaria ipsa ordinanda convocata
adsint delegantur insuper rmi viri Mauritius Galim-
berti, Urbani collegii Ghislerii rector, pro regione
Cimina et Adolphus Giobbio, iuris doctor in ponti-
ficio seminario Romano, pro regione Aemilliana.

— Rmi pp. Antonius a Iesu ex Ordine Carmelli-
tarum excalceatorum episcopus Calatanisiaden., et
Beda abbas Prallensis ex Ordine S. Benedicti epi-
scopus Cornetan. et Centumcellarum eliguntur.

ANNALES

Pax in inferiore America composita.

Pacis triumphos ante omnia recolamus. In me-
ridionali enim America bellum, ut saepe assolet,
inter gentes Iberico semine natas, Nicaragua-
nam inter et Salvatorianam rem publicam abhinc
paucos menses ortum erat, et incassum inter
contententes populos suam intercessionem se-
ptemtrionalis Nordici foederis praeses interpo-
suerat. Verumtamen brevibus pugnis exiguae
bellantium copiae ita sunt invicem exhaustae,
ut ad pacem feriendam hinc inde venire opor-
tuerit. Quod bonum faustumque sit, atque fini-
timas gentes novo monumento edoceat.

Foedus inter Iapontam et Galliam.

Novissimis autem diebus novum pacis uni-
versorum conservandae pignus ultimo ex Oriente
nunciatum est. Iaponii namque et Galli no-
vum foedus inivere, quod facinus omnes gen-
tes libenti animo sunt prosecutae. Est enim
foederis mens hodiernam ultimi Orientis com-
positionem protulerit atque perficere eo modo
foedera, quae invicem iam et Iaponii et Angli
et Russici condiderunt. Quodsi forte de Sinen-

res collegerat, inopinato fugit depraedatosque cives nulla mora reliquit. Post vero aliquot dies arcarius ille infidus rediit, vocatusque in templum est ad iudicium. Ecce indicta die venit populus, culpa proclamata est, reoque spatium ad defensionem datum. Ille suggestum quum conscendisset hisce prope loquutus est: « Iure me incusatis, fratres; peccator sum etenim. At omnes peccatores sumus, monetque deus peccantibus septies ac septuagies dimittendum. Atqui ego nondum totidem culpas admisi; vos igitur ut mihi parcatis rogo. Quisquis autem ex praesentibus mihi ignoscere cupiat adeat, et manum tendat, et cantet Domino mecum ». Et statim hymnum quum fur ille esset exorsus, omnis incusantium turba una concinit, eumque crimine absolvit.

Caelesti enim gaudio repleti sese posse nigritae autumant, idque praesertim quum in modos inkompositos et pulsato pede, et clamoribus prorumpunt infantium more, et suos omnes sensus incredibili corporis motu aperiant.

Itaque sacrae choreae sunt apud nigritas passim usureceptae; quae, quum nimis aequo productae fuerint, tantam in sensibus laetitiam ingerunt, ut facile ad deliquium audientes usque concitentur, quod non semel inter nigritas accidit. Tutius imo hoc putant concionatoris eximii praesagium. Quamobrem frequentissimi olim apud Americanos nigritas sacri oratores erant, neque senes adhuc desunt praecones, qui et voce et strepitu plebem sese posse emendare confidunt.

Ieiunandi quoque mos late apud eos invaluit. De se narrat nigrita doctor Walkerius, civis Neoeboracensis, quum terrae cultui operam daret, intimo vocatum motu agrum deseruisse, silvamque proximam ingressum, ibi ieiunum et sitientem et solum triduo mansisse, quousque sese conversum in doctorem senserit.

Dura enim necessitas ieiunare multos iubet; at fames nigritae nihil aliud est nisi modus habendi felicissimos visus et divinam prope animam acquirendi.

Verum ab hac fide mores nigritarum longe aberrant. Nonne enim in diario quodam haec recens haereticus nigritarum episcopus scribebat: « Per Christi mortem et resurrectionem ita redempti sumus ut et mentiri et furari et festos dies profanare et interficere liberi possimus, et tamen, Christo duce, Deo potiri et caelo »?

Rudes itaque adhuc huius populi mores, quos tamen evangelii semen, paullatim ad lucem deducturum et veritatem sperandum est.

EX SS. CONGREGATIONIBUS ROMANIS SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE

Ex Sacra Poenitentiaria.

Sacrae Poenitentiariae plura dubia proposita sunt circa emptores bonorum ecclesiasticorum in Gallia a gubernio in publicum addictorum; quae quidem Sacra ipsa Congregatio explanavit prouti sequitur:

I. Utrum civitatis Consilarii eorumque Maior, qui bonum quoddam certo religiosum, non in proprios, sed in communes urbis usus acquisiverunt, certo su-

biaceant excommunicationi latae a concilio Tridentino (Sess. XXII, c. XI de Reform.), et confirmatae a constit. Apostolicae Sedis (IV Alin. Praeter hos...)? — Resp. Negative.

II. Quatenus affirmative, utrum iidem Consilarii eorumque Maior, in foro externo, tamquam excommunicati habendi sint ante declaratoriam Ordinarii sententiam? — Resp. Provisum in primo.

III. Quatenus negative ad II, utrum ante omnem declaratoriam Ordinarii sententiam, iidem Consilarii eorumque Maior, publico suo emptionis voto, et hoc unico voto, publice saltem peccatores constituti sint, et tamquam publici peccatores, opportunitate data tractandi, v. g. quoad ecclesiasticam sepulturam? — Resp. Negative.

IV. Quomodo practice agendum, in Sacro Tribunal, quum Maiore vel Consiliario, qui pertinaciter contendit se ullatenus nec voluisse nec potuisse Congregationi damnum inferre, siquidem emerit civitas, vel non emerit bona fuissent dissipata, simul vero contendit se unice fuisse de civitatis necessitate aut utilitate sollicitum? — Resp. Confessarius de huiusmodi actu poenitentis iudicet, attenta quoque eiusdem conscientia. Moneat tamen eum in posterum, in similibus casibus, ipsum indigere facultate Sanctae Sedis, quam, si opus est, humiliter petat. (Rescript. die III mensis Ianuarii M DCCCC VI).

V. An rescripti d. III mens. Ianuarii M DCCCC VI, resp. ad dubium I, de quo supra, ita sit intelligendum, ut excommunicatio non incurratur in casu, quando: a) votum a civitatis Consiliariis eorumque Maiore emissum obligavit Maiorem ipsum ad emendum; b) bonum a Maiore sic acquisitum in proprios urbis usus est monasterium a religiosa communitate legitime possessum et ab eadem prorsus invita derelictum; a civili potestate usurpatum et a spoliatore seu sic dicto « liquidatore » pretio venditum, vi nefandarum legum contra religiosas Congregationes in Galliis latarum; c) sorores iniuste spoliatae atque in miseriam fere adductae totis viribus renituntur; d) bona fides difficillime admitti potest; propter denuntiata per ephemerides omniumque timoratae conscientiae virorum monita, excommunicationem?

VI. Rursus, quatenus negative (ad V scilicet), i. e. quatenus intelligendum sit excommunicationem in casu incurrere, utrum iidem Consilarii eorumque Maior, in foro externo, tamquam excommunicati habendi non sint ante declaratoriam Ordinarii sententiam, etiamsi publice constet de delicto?

VII. Utrum rescripti resp. ad dubium III ita sit intelligendum, ut dicti consilarii eorumque Maior non habendi sint publici peccatores quando: a) publico suo emptionis voto et publica ipsa emptione maximum toti civitati scandalum intulerunt; b) emptionem ea mente pacti sunt, ut in monasterio iam spoliato puellarum scholam instituerent neutram, seu potius acatholicam; c) efficaciter ita prohibuerunt catholicos viros quin monasterium idem. obtenta iam tum Sanctae Sedis, tum Episcopi, tum Monialium ipsarum licentia, acquirerent ad catholicam in eo puellarum scholam restituendam?

VIII. Si, postquam civitas bonum certo religiosum in publicos usus emit, istud idem sive totum sive per partes vendibile proponit, utrum novi emptores, qui iam in proprios usus id acquirunt, excommunicationi supra dictae subiaceant?

Resp. ad V, VI, VII, VIII: Quod spectat ad excommunicationem Tridentinam: in decisis, excepto casu recens proposito, de iis qui bona ecclesiastica usurpata emunt et in proprios usus convertunt, ut iam declaravit Congregatio Sancti Officii. Quoad casum vero tertium (i. e. sub num. VII propositum) videat Ordinarius an locus sit censurae contra faventes haereticis. Ceterum non impeditur Ordinarius quominus in casibus propositis utatur iure suo, et, si id expedire iudicaverit, excommunicationem decernat in delinquentes

futuros, vel latae vel ferendae sententiae. (Rescript. d. VIII mens. Martii M DCCCC VI).

IX. Quum civitatis alicuius Consilarii, publicis suis votis, spoliatae cuiusdam Congregationis religiosae conventum et bona in publicos usus emenda decreverunt, quumque illorum Maior actu authentico emptionem postea pactus est, utrum iidem Consilarii eorumque Maior, ob illatam praedictae Congregationi iniuriam, ad restituendum « personaliter » teneantur?

Resp.: Attentis omnibus, quae ad rem spectant, non constare de obligatione restitutionis.

X. Quatenus affirmative, quid, quantum, quomodo restituendum?

XI. Rursus, quatenus affirmative, utrum unusquisque Consiliorum « singillatim » ad totius damni reparationem teneatur, salvo tamen suo contra complices recursu?

XII. Et si nulla iam subsistat praedicta Congregatio spoliata, sive ob extinctionem, sive quaecumque ob causam, utrum persistat restitutionis obligatio? Ac quatenus affirmative, cui et qua mensura restituendum erit?

Resp. ad X, XI, XII: Provisum in primo (scil. dub. IX). (Rescript. d. IX mens. Maii M DCCCC VI).

XIII. Quum civitas, quae bonum ecclesiasticum usurpatum in publicos usus emit, istud idem sive per totum, sive per partes, vendibile proponit, utrum novi emptores, qui iam in proprios usus id acquirunt, ad restitutionem teneantur, ob illatam Congregationi spoliatae iniuriam?

XIV. Quatenus affirmative, quid, quantum, quomodo restituendum?

XV. Et si nulla iam subsistat praedicta Congregatio spoliata, sive ob dissolutionem, sive ob extinctionem, sive quaecumque ob causam, utrum persistat restitutionis obligatio? Et quatenus affirmative, cui et qua mensura sit restituendum?

Resp. ad XIII, XIV, XV: Teneri huiusmodi emptores, ratione rei acceptae, ad restitutionem Congregationi, vel saltem Ecclesiae. Restitutionem vero fieri posse per compositionem, ad quam ab Ordinario admitti poterunt, iuxta facultates Eidem a Sacra Poenitentiaria ad triennium concessas in adnexo folio typis impresso (1). (Rescript. d. VII mens. Iunii M DCCCC VI).

XVI. Utrum excommunicationi subiaceat qui libere accepit munus alicuius communitatis religiosae, secundum novam gallicam legem expediendi, vulgo liquidateur? Utrum eandem excommunicationem incurrat scriba aliquis apud tribunal (vulgo greffier du tribunal), si ad id munus suscipiendum moraliter coactus fuerit, ne a sua publica functione deiceretur? — Resp.: Excommunicationem non incurrere.

XVII. Utrum unus et alter moriens, non receptis sacramentis Ecclesiae, sepultura ecclesiastica privari, saltem tamquam peccator publicus debeat? — Resp.: Decisionem in singulis casibus spectare ad Ordinarium.

XVIII. Quod si, e contra, sacramenta Ecclesia recipere valeat et velit, utrum restitutio aliqua ei sit iniungenda, cuinam restituere cogatur, et quantumolvere debeat, praesertim si fertilissimus fuit ei in dicto munere quaestus? — Resp.: Quoad Notarios, ipsos non teneri ad restitutionem. Quoad liquidatores, non satis constare de eorum obligatione.

(Rescript. d. XVII mens. Septembr. M DCCCC VI).

(1) Prouti liquet, folium idem Ordinario reservatum, publici iuris facere non datum est.

Unam semel, ad quam vivas, regulam prehende, et ad hanc omnem vitam tuam exaequa.

SENEC., Epist. XX.

Sis pius in primis. Nam cum vincamur in omni Munere, sola deos aequat clementia nobis.

CLAUD.

Sin destituto calculum mundus negat,
Tu, Christe, conclusum qui latebrosae subis
Penetrare mentis, quique Pelagii vides
Fidele caelo pectus, insontem proba.

SEB. Quo teste?

PEL. Ligno. Redde simulacrum. O deus!
Recita (1).

PROCL. (2) SCULPEBAT PRO LONGINO LAUSUS.

LONG. Quid (3) ore falsus impuro legis?

PHIL. Resiste, princeps...

PROCL. Vera sculptoris lego
Monumenta; scripsit.

LONG. Pernego.

PROCL. Testor stilum.
Sic iudicamus? Caesar, absisto (4).

ZEN. Mane...

LONG. Abeat in Orcum praedo; rumpantur sinus...
Horrescit animus... Frater, has finxit notas,
Quo mihi probrosae fraudis haereret nota.

PEL. Quaeratur opifex.

LONG. Miles, hunc Lausum trahe.

PHIL. Heri veneno rumor exstinctum canit,
Nec unde constat.

ZEN. Mentis o vafrae modum!
Sic aliud alio scelere velasti scelus?
Proferte, Proceres, quo premat libram Themis.
Reumne damnat causa Pelagium?

OMNES. Reum.

ZEN. Ergo bipenni, miles, obtrunca reum!

PEL. Succumbe, virtus; obruit fidem dolus.
Longine, plaude; summa votorum tenes.
Iam noster atram sanguis inficiet togam;
Hinc purpurascas. Scande iam felix thronum.
Audite, reges. Qui tyrannorum quatit
Apices superbos, quique, cum libet, thronum
Mutat catasta, sarculo sceptri decus,
Trabeam lacerna, vinculis torquem, nece
Vitam, triumphos funere, sepulcro tholos
In astra ductos, Christus, haec iussit loqui:
Quousque tandem vindicis caeli facem
Sic provocatis? Crevit in caelum gradus
Molesque scelerum. Quantus, heu quantus fluit
Ubique sanguis, criminum immensum Chaos!
Iam iam lacescunt Nemesis ultricem manum.
Librata causa est, lata lex, poena haud procul.
Cavete, fratres! Iam caminorum faces
Orci aestuantes igneque vortices,
Iam pix hyemsque flammea et ardentes globi,
Iam mixta taedis ira sulphureis vocat,
Vocat nocentes.

ZEN. Vana delirus canit.

LONG. Pallens futura clade mens tricas agit.
Frater, abeamus. Me vocant regni notae.

PEL. Longine, fallere. Lucis est animus mihi
Contemptor, istum quique vel fuso lubens
Emat triumphum sanguine. O spes credulae!
O mens futuri caeca! Quid sceptrum petis?

(1) Dat Proclo effigiem Iovis ut inscriptionem legat.
(2) Legit.
(3) Longinus pugione stricto in Proclum fertur.
(4) Erumpit e concilio iratus.

Facies in omnes vertere, et quidquid vales
Astu vel armis, contrahe; imperii decus
Haud assequeris. Tuque regnorum potens,
Quem rere nostra posse firmari nece,
Perdes honorem, funeri horrendo datus.
Fauces Averni!

LONG. Miles, ad poenas age.

ZEN. Sebastianae, coge praesidium ocus.

ERAST. Quo, quo, pater verende? Quam calcas viam
Nato relicto? Caesar, hic aliquid dies
Optare natum iussit. O serva patrem!

PEL. Absiste, nate; fundis incassum preces;
Spirant cruorem...

ERAST. Redde miserando patrem;
Me plecte, Caesar, me feri, vivat parens.

ZEN. Quin vive, patre digne meliori, puer;
Abiice rebellem; patris explebo vicem.
Natus ferere Caesaris; in aulam veni,
Mecumque dulce pignus imperium rege.

PEL. Horresce, nate; vanus imperii favor,
Peius merenti melior, infidus bonis.
Affulget aula? Fulgor occoeat, vide.
Arridet aula? Casus impendit; time.
Alludit aula? Lusus illudit; cave.
Haec moneo genitor. Ne levi captus bono
Anhelus aulae decora fallacis cole.
His te paternae mentis haeredem creo.
Fuge foeda regum culmina, tyrannos fuge.

ZEN. Rape contumacem, miles!

ERAST. Observa patrem.
Moriere, genitor?

LONG. Rumpat invidia patrem;
Venies in aulam... Vis reluctantem premet! (1).

PEL. Eat ad dolores hic quoque Pelagii dolor!

SCENA II.

SEBASTIANUS, PELAGIUS, MILITES.

SEB. Age nunc, theatrum scande funereum reus.
Comitare, miles; fida famulantum cohors
Armata dextras. Ensis hinc nudo vibret
Mucrone flammam. Inde diductis retro
Pendeat in ictum nervus. Auxilium reo
Si quis ministret cominus, ferro cadat.
Si quis fremendo clamet iniustum nefas
Petatur eminus; hasta clamantem domet.
Audete fortes; absit ex animo timor.

PEL. Tandem theatrum calco fatale, arduis
Hoc proprior astris, quo cavernosa magis
Terra remotus. Iam prope sideream domum
Teneo beatus. Christe, calcatae necis
Victor, nigraeque dives exuviis plagae,
Da, da subactae mortis emeritum feram
Victor triumphum; redde certanti polum.

SEB. Fatere tandem scelus adorati Iovis
Laesique regis.

PEL. Absit impositum scelus.

(Ad proximum numerum).

(1) Erastus reluctans abripitur in aulam. Eum ceteri sequuntur, praeter Pelagium, Sebastianum et milites.

sibus finibus aut Mandehourianis, vel circa Indici Gallorum colonias iurgia exoriantur, novi foederis conditae leges has contentiones component. Opportunum autem erit quam maxime huiusmodi rationes ab aliis quoque gentibus, quarum praecipue orientalium rerum conditio interest, ut a Germanis et ab Americanis, consensu confirmari palam. Quam quidem confirmationem iam traditam private censemus; nil enim aliud Bulowius comes, Borussici Imperii cancellarius, municipibus coram dixit quum fassus est Orientales res omnes earumque vicissitudines iamdiu sibi plane notas ac probatas fuisse.

Triplex Europaeum foedus confirmatum.

In Europa inter Germanos, Austros et Italos triplex illud foedus iamdiu percelebre immutatum manet. Haec declararunt Bulowius, Tittotinus atque Aherentalis, suis quisque coram populi oratoribus. Quinimo, postquam Bulowius descendit ad Ligures, Aherentalis Berolinum venit multaque ibi cum Vilhelmo Caesare communicasse traditur. Simul vero ad Italos quoque brevi venturus administer ille nunciatur. Quae non sine multa pacis felicitate reputamus; tres enim hae consociatae gentes, quod hucusque fecere, in posterum quoque facturae videntur ad Europae concordiam ex animo defendendam.

Regalia itinera.

Anglorum haec inter rex ab Italis profectus per Gallorum rempublicam Londinum iterum tenuit: uxor vero eius Alexandra Athenas petiit, Georgium fratrem Graecorum regem salutatura, deinde privatim apud nos rediit. Danorum rex atque regina ad Norvegos, quorum nuperrime rex filius eorum Haakon electus est, viam fecere, ubi et a filio et ab universo populo laetitia et plausu incredibili excepti sunt libentissime.

Mauritanorum seditiones.

Ex Mauritania novarum seditionum atque advelitationum nuncii quotidie perveniunt. Verumtamen quum Galli milites Oudja urbem adhuc armis teneant, quumque immineant Marakesck in portum Iberica classis atque Gallica, ad rebelles turbas sedandas Mauritanorum rex omni ope satagit, ne graviora in imperium suum detrimenta conserantur.

Regni haeres in Hispania natus.

In Hispania denique haeres regni natus est, cui nomina imposita Alfonsus, Pius, Eduardus, Ferdinandus, Carolus, Philippus, Christianus, Venantius. Felix quidem eventus, nec exigua Hispaniae gentis felicitas, quae natum regulum incredibili plausu undique cognovit. Baptismi ad aquas patrinus infanti fuit Pius PP. X, delegato ad rem Purpurato Patre Aristide Rinaldini, qui S. Sedis in Hispania procuratorum gerit. Vestes et lintea et pannos quibus infans regius involveretur omnia Pius ipse dono dedit opere quidem exquisito confecta, et in arca sericis cooperta velaminibus

auro contextis reposita. Natum puerum faustis auspiciis ultimi nos, at non minore animo prosequimur!

PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS

In Argentina republica auguralem novarum sessionum orationem praeses habuit, qua optima reipublicae opes et arma et amicitias esse confirmavit.

In Austria habitis tandem comitiis ad populi legatos eligendos sociali quam dicunt factioni passim, sive christianorum sive non, victoria favit; illis certe potissimum, qui de oeconomica publica pauperum re adiuvanda sese curaturos sponderunt.

In Belgica novi administri, quibus Trooz praeses a rege praefectus est, publici coetus coram legatis sisterunt. Sed eorum magistratum brevi casurum plerique praenunciant. — Congianam coloniam cito regni ditioni esse addicendam plurimi tradunt.

In Gallia Clemenceau, ministrorum collegio praeses, ab adversariis et aemulis vehementi disceptatione petitus est. Ceterum quoad usque de certa requie a laboribus ac de occidentalibus ferreis viis leges latae non fuerint tuta illi sedes in magistratu hand erit.

In Germania Bulowius comes, imperii cancellarius, orationem de republica habuit eximiam, dum summa expensarum in disceptatione habetur. De Borussorum amicitia cum externis gentibus dixit prudentissime, ac praesertim circa Anglos, quos peculiari consilio in dicendo spectavit.

In Iberia habitis novissime ad eligendos oratores populi comitiis christianorum oratorum magna manus electa est. Supremus itaque magistratus Maura praesidi est traditus, cuius ab integritate multa exspectantur.

In Russia municipum sessiones resumptae sunt, non sine factionum contentione. Qui enim optimatum partes moderatur de publicis criminibus firmiter coercendis rogationem ultra perposuit. De re tam gravi immaturam esse disceptationem multi oratores sunt arbitrati, eamque ob causam animorum excitatio orta est.

PER ORBEM

Die XXI mens. Aprilis MDCCC VII, almae Urbis natali, in Lunensi portu Roma, loricata Italarum navis, sollemni ritu in mare immittitur.

— d. XXIII Tolonae in navalibus novum incendium exoritur, unde officinae plures absumuntur, viginti et ultra homines vulnerantur.

Lutetiae Parisiorum, septuaginta et quatuor annos natus moritur Andreas Theuriot, miliarum fabularum scriptor valde celebratus.

— d. XXVI Neapoli placide quiescit Petrus Platania, musicae artis magister peritissimus, Catanæ ortus an. MDCCCXXVIII.

In Virginia provincia e civitatibus foederatis Americae septemtrionalis centenaria sollemnia illius populi celebrantur. Norfolkii, omnium artium civitatis recensio post Rooseveltii praesidis fervidam orationem inauguratur.

— d. XXVII Venetiis, VII ingenuarum artium ex omnibus gentibus exhibitio patet.

— d. XXIX Perusiae, antiquae Umbrorum artis collectio, adstante Emmanuel, Italarum rege, publice producitur.

— d. XXX Antivari in portu ignitae pulveris, cui dynamites nomen, coacervatio incenditur damnaque proximis aedibus, pluribusque hominum circum corporibus adducit.

— d. IV mens. Maii Nadworna, Galiciae orientalis oppidum, flammaram praeda fit, quae templa omnia domusque supra centum perurunt.

Neoeboraci eadem aedibus mulierum e sodalitate cui titulus Lotus contingunt. Sodales tres inter flammam pereunt; quadraginta vulneribus afficiuntur.

— d. VII incendium Tyszeowe oppidum Lublinensis provinciae destruit. Tria millia hominum habitationibus privantur.

— d. VIII vectoria navis Poitou in litus Uruguayum ad Montevideo tempestatis vi agitur, neque miseris viatoribus promptum auxilium afferre licet, quorum ideo plures fluctibus submerguntur.

— d. X Madriti Hispanici regni haeres cum omnis gentis laetitia ad meridiem nascitur.

— d. XII Lutetiae Parisiorum supremum diem obit Carolus Huysmans, inibi natus die V mens. Febr. MDCCCXLVIII. Commenticiarum fabularum scriptor et Aemilii Zola quondam assecla, artimoribus obnoxiae deinde valedixit et Christianae fidei extollendae una cum Coppée, Bourget, Brunetière totum se dedit.

— d. XX Londini fato concedit Beniaminus Bacaer, ob Nili fluminis munitiones aggeresque ad Assuan exstructa architectus universa laude merito honestatus.

AENIGMATA

I.

Totum serpit ubi, nemori metuenda ruina,
Nunc has, nunc illas depopulata plagas.
Divide: pars prior emendat vitiata metalla,
Posterior gaudet glande levare famem.

II.

Quae tibi dux per iter tremulis intermicio flammis,
Nomina mendaci tecta colore gero.
Mutas litterulam? Cautis succurro colonis
Nubilus effusus quos polus implet aquis.

ANDR. PAPAY.

Ex sociis, qui utriusque aenigmati interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet PETRI ANGELINI opus, cui titulus:

DE POETIS ET NUMERIS LATINIS.

Aenigmata an. X, n. III proposita his respondent:

- 1) Roma, Maro, Amor;
- 2) Lingua, vel etiam Calamus scribens.

Ea rite soluta miserunt:

Henr. Tarallo; V. Starace, Neapoli. — Theresia Venuti marchionissa, Roma. — Call. Amalberti, Albio Intemello. — Petrus Tergestinus. — F. Arnori, Mediolano. — Guil. Schenz, Ratisbona. — Hermes Gini, Aquis Taurinis. — Rich. Müller, Berolino. — Georgius Németh, Vasnoddas. — Senior Astensis. — Ioan. Rappel, Aretiano. — Aug. Givanovich O.P., Ragusio. — I. Ortis, Morelia. — F. Guerra, Aletio. — I. Walter, Neoeboraco. — Aug. Roberge, Chicotino. — Fr. Bonaventura, Aterno. — I. Rambaldi, Geneva. — Rich. Brondel, Brugis. — Rich. Lefebvre, Lutetia Parisiorum.

Sortitus est praemium:

CALLISTUS AMALBERTI,

ad quem missum est opus, cui titulus:

FABULAE SELECTAE
IOANNIS LA FONTAINE
LATINE CONVERSAE
A FRANCISCO XAVERIO REUSS.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Pacis, Phil. Cuggiani.